

TANKOVÉ A AUTOMOBILNÍ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ V OBRANNÉ OPERACI

Vševojsková armáda může přecházet do obrany jak v začátku, tak v průběhu nebo i v konci frontové operace mimo dotyk nebo v dotyku s hlavním úderným uskupením nepřítele za podmínek bojové činnosti s použitím nebo bez použití jaderných zbraní. Kromě toho do obrany v rámci frontu bude přecházet nejčastěji jen část sil frontu (tj. vševojsková armáda), přičemž ostatní síly frontu budou zpravidla pokračovat v plnění úkolů útočné operace.

Hlavním cílem tankového a automobilního technického zabezpečení (dále jen TATZ) v obranné operaci je především:

- odsunout ze sestavy bojujících vojsk tankovou a automobilní techniku, která není schopna zabezpečit plnění bojových úkolů,

- zabezpečit maximální bojeschopnost a provozuschopnost veškeré tankové a automobilní techniky včasnými a komplexními opatřeními technického zabezpečení (tj. především systémem ošetřování techniky, opravami a doplňováním vyčerpaných zásob TAM),

- vytvořit již v průběhu obranné operace takovou situaci po stránce zabezpečení tankové a automobilní techniky, která umožní splnit obranné operace a plynule přejít do protiúderu a pak do útočné operace.

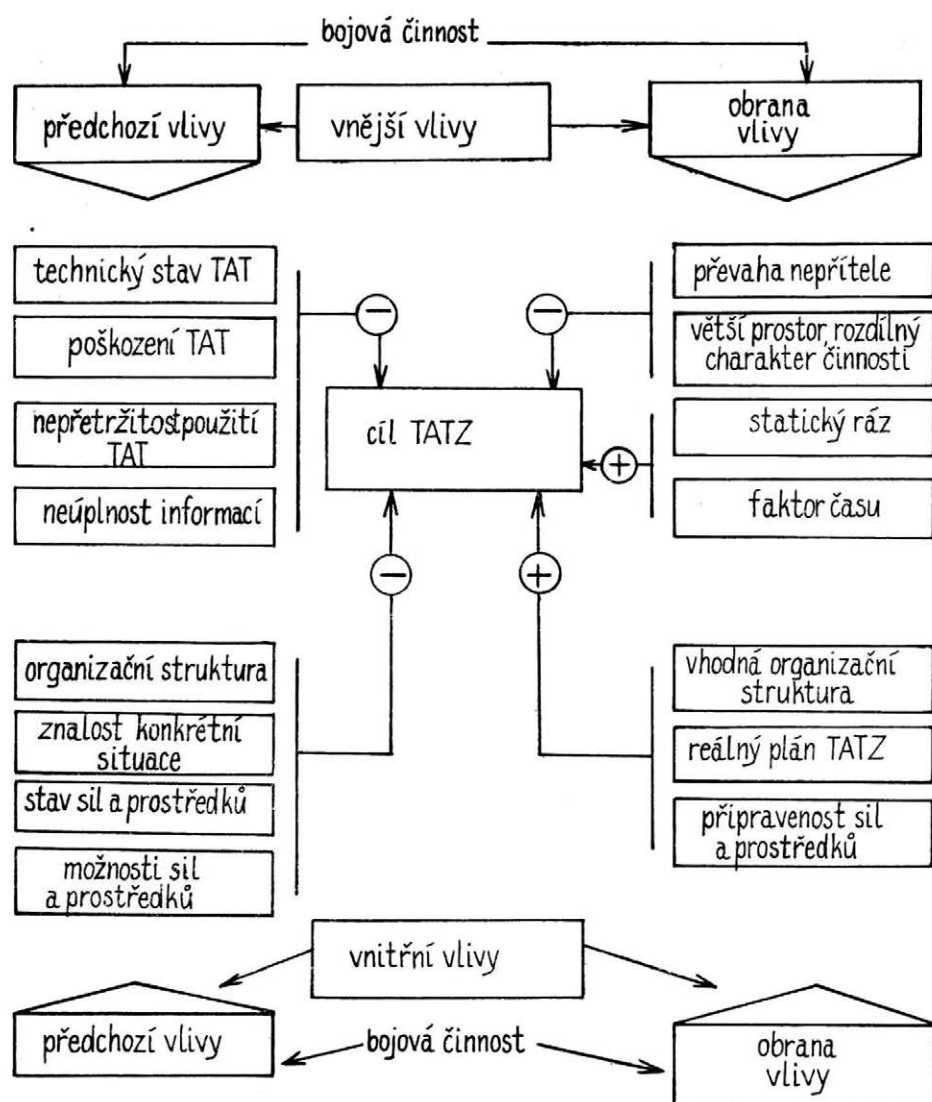
Plnění hlavního cíle TATZ obranné operace ovlivňují zejména tyto parametry:

- způsob přechodu do obranné operace po stránce vševojskové a plnění základních cílů obranné operace po vševojskové stránce,

- možnosti sil a prostředků soustavy TATZ a jejich rozčlenění v operační sestavě armády,

- působnost vnějších a vnitřních vlivů (specifických pro obrannou operaci) v kladném či záporném smyslu.

Působnost hlavních vnitřních i vnějších vlivů na TATZ v obraně schematicky znázorňuje **obr. 1**.

Obr. 1

Ze všech vnějších a vnitřních vlivů obecně platných pro různé fáze bojové činnosti vojsk soustavu TATZ v obranné operaci zejména ovlivňuje:

1. Ustálení fronty a statický ráz bojové činnosti a to zejména tím, že jsou vytvořeny výhodnější časové podmínky pro práci výkonných prvků soustavy TATZ v jejich prostorech rozmístění.

2. Aktivní bojová činnost nepřítele a jeho převaha tím, že je omezena možnost pohybu prostředků TATZ v těch prostorech jeho aktivní činnosti.

3. Členění operační sestavy armády do šířky a hloubky. Větší prostor činnosti vojsk má vliv na menší nasycenost techniky v prostoru, ale naopak větší rozptýlenost techniky má vliv na délku přísunových a odsunových cest.

4. Rozdílný charakter činnosti jednotlivých prvků operační sestavy (na předním okraji obrany, v hloubce obrany, při armádním protiúderu aj.).

Tyto vlivy ve svém souhrnu budou podstatně působit na:

— vznik ztrát tankové a automobilní techniky a to v důsledku přirozeného opotřebení a zejména bojového poškození jak co do prostorového a časového vzniku ztrát, tak i co do kvalitativního rozdělení ztrát;

— obsah a formu technických opatření, která zabezpečují spolehlivou práci tankové a automobilní techniky v průběhu celé operace;

— podmínky provozu techniky (minimální provoz u vojsk v prvním i druhém obranném pásmu, maximální provoz u vojsk vedoucích protiúder) a možnosti oprav poškozené techniky;

— manévry s prostředky, jednotkami a útvary TATZ co do prostoru a času; — spotřebu zásob tankového a automobilního materiálu pro technická ošetření, opravy a doplňování vyčerpaných zásob.

Normy ztrát tankové a automobilní techniky

Pro účelné řešení manévru s prostředky TATZ v průběhu operace, jejich efektivního využití a zabezpečení hlavního cíle TATZ vycházíme především z předpokládaných ztrát techniky v průběhu bojové činnosti vojsk.

Prvním a rozhodujícím úkolem při plánování TATZ obranné operace je tedy určit co nejpřesněji:

— kolik tanků a automobilní techniky bude v jednotlivých charakteristických druzích bojové činnosti vyraženo;

— jak bude vyražena technika prostorově na válčišti rozložena;

— jaké bude kvalitativní rozdělení ztrát techniky z hlediska pracnosti oprav.

Předpokládané ztráty tankové a automobilní techniky udávají platné normy denních ztrát techniky. Tyto normy byly stanoveny na základě studia teoretických podkladů, závěrů zkušebních velitelsko-štábních cvičení, bojových taktických cvičení různých velitelských stupňů a v neposlední řadě byly převzaty prověřené normy v Sovětské armádě.

Střední denní normy ztrát techniky v rámci armády jako celku v % — viz **tab. 1.**

Těchto norem lze využít pouze při plánování obranné operace k vytvoření si celkového názoru na možný vývoj bojeschopnosti armády jako celku.

Pro podrobné kalkulace předpokládaného vývoje bojeschopnosti vojsk armády na prvním (resp. druhém) pásmu obrany, záloh, útvarů druhů vojsk a týlu děláme rozvahu ztrát tankové a automobilní techniky diferencovaně, zejména s přihlédnutím k bojové činnosti svazků

— na prvním pásmu obrany a na směrech předpokládaného hlavního úderu nepřítelů,

— na prvním pásmu obrany na směr druhého úderu, popř. pasívním směru,

— na druhém pásmu obrany,

— při armádním protiúderu apod.

Pro vytvoření si neoptimálnějšího modelu předpokládané bojové činnosti vojsk vyjdeme z norem denních ztrát pro vševojskové svazky, vojskové svazky a útvary druhů vojsk a služeb a na závěr tyto údaje sumarizujeme.

Střední denní normy ztrát techniky vševojskového svazku v % — viz **tab. 2**.

Střední denní normy ztrát techniky vojskových svazků a útvarů armády v % — viz **tab. 3**.

Pro kalkulace ztrát techniky u svazků při armádním protiúderu použijeme norem platných pro útočnou činnost (popř. pro střetný boj), které jsem uvedl v článku „TATZ v armádní útočné operaci“ — (Vojenská mysl 2/1975).

Kvalitativní rozdělení ztrát tankové a automobilní techniky v průběhu obranné operace armády uvádím v **tabulce 4**.

Tyto údaje nám slouží pouze pro hrubé orientační propočty a k základním kalkulačním propočtům opravitelnosti a neopravitelnosti techniky, v závislosti na kapacitě dílenských a evakuačních prostředků armády a tím i k propočtům návratnosti opravené techniky do sestavy vojsk.

Tabulka 1

Bojová činnost	Tanky		OT bojové		Automobily	
	bez JZ	s JZ	bez JZ	s JZ	bez JZ	s JZ
Přeskupení (mimo dotyk)	1	1	1	1	1	1
Příprava operace (mimo dotyk)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Obranná operace	8—10	10—12	3	3,5	1	1,5

Tabulka 2

Bojová činnost	Tanky		OT bojové		Automobily	
	bez JZ	s JZ	bez JZ	s JZ	bez JZ	s JZ
Obrana na 1. pásmu obrany A na směr hlavního úderu	7—8	8—10	5	6	4	4
Obrana na 2. pásmu obrany A (při bojích o 1. pásmo)	2	3	4	5	3	3
Obrana na 1. pásmu obrany A mimo směr hlavního úderu	6—7	7—8	2	2	2	2

Tabulka 3

Bojová činnost	OT a automobily	
	bez JZ	s JZ
Činnost v prospěch svazků na 1. pás- mu obrany	3	3,5
Činnost v prospěch svazků na 2. pás- mu obrany a v operační hloubce	2	2,5

Tabulka 4

Druh techniky	BO	SO	GO	NZ
Tanky	35	25	10	30
OT bojové	35	25	10	30
Automobily	40	25	10	25

Orgány tankové a automobilní služby vypracovávají podrobné propočty z hlediska norem pracovních jednotlivých druhů oprav, vyjádřených v počtu normohodin pro příslušné opravy.

Hlavní úkoly řídicích prvků soustavy TATZ při plánování a organizování TATZ obranné operace armády

Při přechodu do obrany (obránné operace) se projeví v činnosti řídicích prvků soustavy TATZ jak obecné rysy, tak i určité zvláštnosti.

Organizace TATZ vojsk při přechodu armády do obrany obsahuje celý komplex opatření, směřujících k zabezpečení úspěšného splnění bojových úkolů útvarů a svazků v obraně.

Náčelník TAO — A bude při určování metody a postupu práce pro organizaci TATZ obranné operace vycházet

- z cílů a úkolů obrany v rámci frontové operace,
- ze zámyslu a rozhodnutí velitele armády,
- z konkrétní situace v TATZ u vojsk,
- ze zámyslu staršího náčelníka, jak chce plnit úkoly obranné operace po

odborné stránce.

Po obdržení operační směrnice pro přechod armády do obrany, pokynů velitele a nařízení pro TATZ náčelníka TAS — F náčelník TAO — A ujasní operační úkol a úkoly TATZ armády, správně a do hloubky zhodnotí situaci v technické službě a přijme rozhodnutí pro zabezpečení armády po stránce TATZ v obraně.

Při ujasňování úkolů náčelník TAO — A musí do všech podrobností pochopit úkol armády jako celku, bojové úkoly svazků v obraně a úkoly pro jejich TATZ. Musí mít jasnou představu o rozsahu a obsahu činnosti všech výkonných prvků tankové a automobilní služby, TATZ svazků a útvarů při přechodu do obrany a v průběhu obranných bojů.

Rozhodnutí pro TATZ armády v obraně přijme na základě všestranného a hlubokého rozboru a zhodnocení operační situace a situace v TATZ. Toto rozhodnutí koordinuje se štábem, náčelníky druhů vojsk a služeb a pak je schválné velitel armády.

Rozhodnutí obsahuje

- základní úkoly TATZ při přechodu do obranné operace,
- úkoly TATZ v průběhu obranné operace,
- uskupení a úkoly sil a prostředků TATZ určených pro zabezpečení vojsk prvního sledu, druhého sledu nebo záloh, protiúderného uskupení,
- opatření k zabezpečení spolehlivé činnosti techniky po celou dobu obranné operace a při přechodu armády do útoku.

Hlavní opatření TATZ při přípravě obranné operace

Při přípravě obranné operace půjde především o tato opatření:

- odsun poškozené techniky z předcházející bojové činnosti, zvláště z prostorů, kde by mohla být ohrožena aktivní činností nepřítele, především pak z prostorů svazků, které zaujímají první pásmo obrany,
- organizace oprav tankové a automobilní techniky k další bojové činnosti s hlavním úsilím na opravy vyřazené techniky,
- ošetřování techniky v rozsahu, který vyplývá z předcházející bojové činnosti. Při tom bereme v úvahu, že značná část svazků a útvarů bude v přímém dotyku s nepřítelem. U těchto útvarů a svazků počítáme se zabezpečením pracovních částí a druhů technického ošetřování až v průběhu obranné operace s hlavním cílem připravit techniku pro útočnou činnost,
- organizace doplnění vyčerpaných zásob (TAM) tankového a automobilního materiálu z předcházející bojové činnosti do skladů TAM vojsk a do skladů útvarů TATZ. Při organizaci doplňování zásob TAM doplníme nad stanovené normativy zásob TAM ty útvary a svazky, které jsou předurčené k útočné činnosti (k protiúderu a pak k útoku),
- s prostředky, jednotkami a útvary TATZ s cílem co nejefektivnějšího jejich využití v průběhu obranné operace a podle teoretických zásad a zvláštností TATZ obranného boje. Při řešení vlastního manévru dodržujeme tyto zásady:

- poškozenou techniku evakuujeme již do těch prostorů, kam budou přesunuty dílenské prostředky v etapě přechodu do obranné operace,
- dílenské prostředky dokončí rozpracované opravy v původních prostorech, další činnost zahájí až v nových prostorech rozvinutí v obranném pásmu armády,
- odsunové osy poškozené tankové a automobilní techniky určíme v součinnosti se štábem armády a ženijní úpravu zabezpečí ženijní prostředky armády. Zabezpečíme rekognoskaci a úpravu prostorů činnosti dílenských prostředků, jednotek a útvarů v průběhu obranné operace včetně záložních prostorů.

Ošetřování techniky v průběhu obranné operace

V průběhu obranné operace připravujeme techniku k další bojové činnosti. Půjde zejména o technické ošetřování, které zabezpečí maximální provozuschopnost techniky v další bojové činnosti. Těžiště těchto prací položíme na pro-

středky taktického stupně. Armádní prostředky nejsou speciálně pro plnění těchto úkolů předurčeny a podílejí se na nich pouze u techniky, která potřebuje opravu. Jinak ošetřují svou techniku.

Zásady evakuace poškozené techniky v průběhu obranné operace

Evakuace poškozené techniky v průběhu obranné operace má mimořádný význam. Včasná evakuace zabezpečí, že

- poškozená technika nebude v ohrožených prostorech zničena nebo zachvátna nepřítelem při jeho vklínění do obranných pásem prvosledových svazků,

- bude vytvořen dostatečný opravný fond pro činnost dílenských prostředků, jednotek a útvarů, do jejichž prostorů činnosti bude poškozená technika přisunuta,

- po rozřídění poškozené techniky na jednotlivých etapách bude poškozená technika odsunuta až k tomu dílenskému prostředku, který je jí schopen svojí kapacitou a vybavením opravit.

Armádní vyprošťovací prostředky a jednotky ve své činnosti plynule navazují na činnost vyprošťovacích prostředků taktických stupňů. To znamená, že i na stupni armády dochází k vytváření samostatných vyprošťovacích skupin. Tyto vyprošťovací skupiny plní dva základní úkoly:

1. Odsun poškozené techniky z prostorů a čar taktického stupně do prostorů činnosti dílenských útvarů armády.

2. Část vyprošťovacích prostředků je v záloze NTAO—A pro případné použití v technickém jádru armádního odřadu likvidace následků (OLN), nebo k posílení zasazovaných druhosledových svazků do armádního protiúderu.

Kromě toho můžeme evakuační prostředky použít k odsunu poškozené techniky v rozsahu generální opravy (GO) přímo na nakládací stanice. K této činnosti můžeme vyčlenit část kapacity roty odsunu tanků (vybavená tahači s podvalníky) armádního praporu odsunu tanků (prot).

Ramena a pásma odsunů poškozené techniky — viz obr. 2.

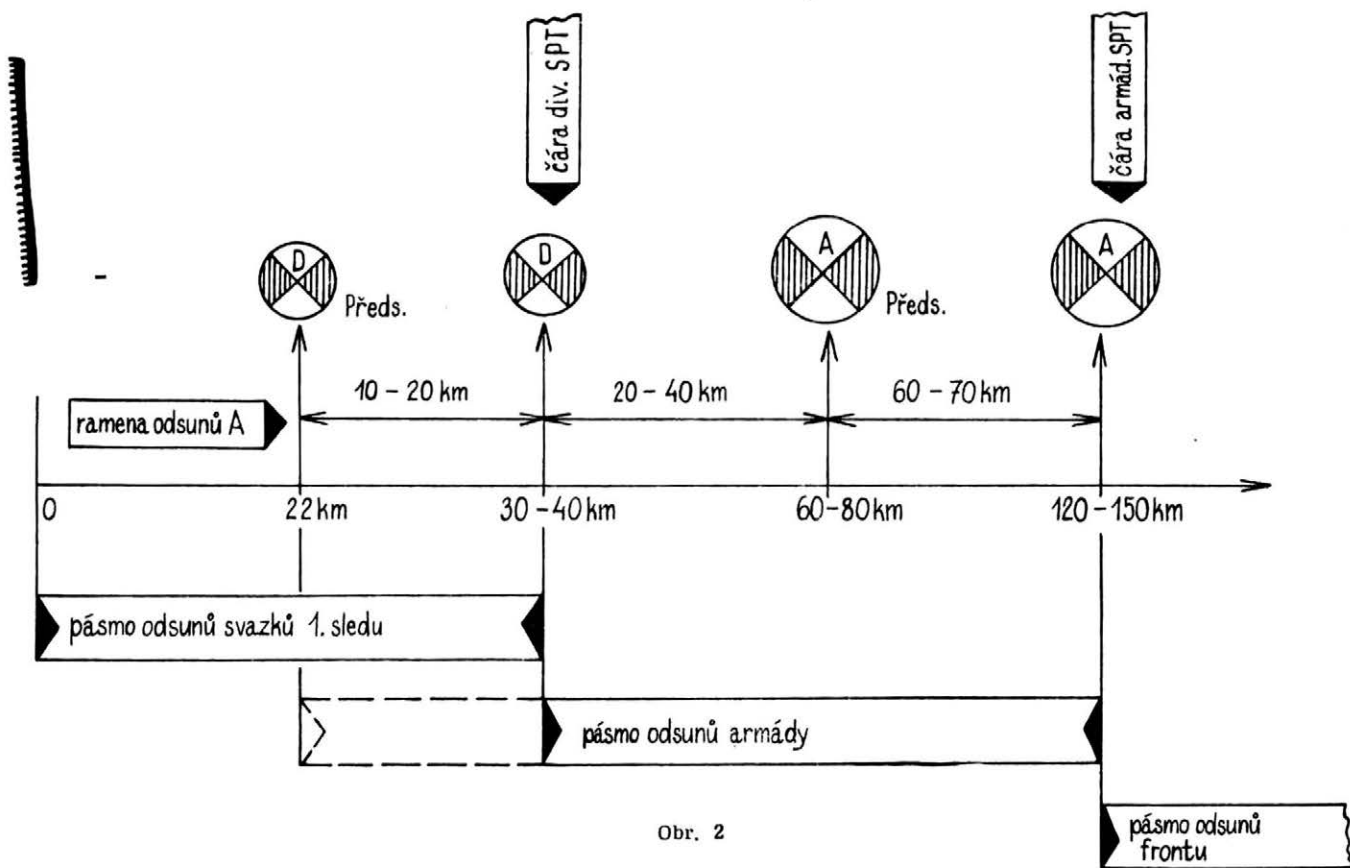
Zásady pro opravu techniky

Pro opravu techniky v obranné operaci platí obdobné zásady jako pro opravu techniky v průběhu armádní útočné operace, tzn., že

- dílenské prostředky taktického stupně opravují techniku v rozsahu běžné opravy,

- co do pracnosti budou běžné opravy většího rozsahu než opravy v útočné operaci. Např. jestliže na běžnou opravu tanku je stanovena v útočné operaci norma do 30 Nh, pak v obraně jsou dílenské prostředky taktického stupně (vzhledem k statickému rázu bojové činnosti) schopny zabezpečit BO až k horní hranici pracnosti, tj. až do rozsahu 100 Nh.

Dílenské prostředky armádního stupně mají za úkol především dokončit všechny BO z předcházející činnosti, dále pak BO techniky vojskových svazků a útvarů a nedokončené BO techniky dílenskými prostředky taktického stupně. V případě delšího trvání obranné operace a dlouhotrvajících bojů o první pásmo obrany armádní dílenské prostředky zabezpečují i střední opravy (SO) poškozené techniky.

Obr. 2

Zásobování tankovým a automobilním materiálem

Potřebu a množství zásob tankového a automobilního materiálu a náhradních dílů v průběhu obranné operace určujeme podle výše předpokládaných ztrát tankové a automobilní techniky a také podle potřeby vytvoření zásob k zabezpečení příští bojové činnosti. Hlavní forma zásobování TAM je shodná s hlavní formou zásobování v útočné operaci, tj. direktivní přísun. Principem direktivního zásobování je průběžné doplňování zásob podřízených stupňů do maxima. Zásobování TAM podle pořadí důležitosti probíhá k svazkům a útvarům.

1. určeným k rozvíjení protiúderu
2. určeným k zahájení protiúderu
3. v prostoru hlavního úsilí obrany
4. ostatním

Zásady pro členění výkonných prvků soustavy TATZ

Základní určující podmínkou pro členění výkonných prvků soustavy TATZ je zaujatá operační sestava armády. Šířka obranného pásma (210—150 km), jeho hloubka (až 150 km), vytvoření prvního a druhého, popř. třetího obranného pásma a nutná vzájemná závislost činnosti výkonných prvků různých stupňů předurčující, že hlavní úsilí TATZ operačního stupně (co do hloubky obrany) položíme na zabezpečení

1. vševojskových svazků na prvním pásmu obrany
2. vojskových svazků, útvarů mezi prvním a druhým pásmem obrany
3. svazků na druhém pásmu obrany a útvarů a svazků rozmístěných za druhým pásmem obrany.

Při přechodu do protiúderu hlavní úsilí TATZ zaměříme k zabezpečení vojsk v protiúderu.

Šířka obrany, optimální ramena evakuace a nutnost omezit rokovánní přesuny poškozené techniky určují, že výkonné prvky TATZ budeme členit na dva hlavní směry úsilí TATZ. V průběhu operace určujeme vševojskovým svazkům rozmístěným na prvním i druhém pásmu obrany zadní hranice divizních SPT. Pro svazky na prvním pásmu obrany ve vzdálenosti 30—40 km od předního okraje, pro svazky na druhém pásmu obrany ve vzdálenosti 100—120 km od předního okraje (tj. ve vzdálenosti 30—40 km od předního okraje druhého pásma obrany). Na těchto čarách jsou zpravidla rozmístěny hlavní síly technických oprav příslušných vševojskových svazků. Tzn. že po tyto čáry řeší všechny úkoly TATZ příslušný taktický stupeň soustavy TATZ. Armádním prostředkům TATZ určíme obdobným způsobem zadní hranice armádních SPT ve vzdálenosti 120 až 150 km od předního okraje prvního pásma obrany, tj. v týlovém pásmu vševojskové armády.

Zásady pro členění evakuačních prvků soustavy TATZ

Evakuační prostředky jsou rozčleňovány do samostatných vyprošťovacích skupin do dvou sledů. Vzhledem k šířce operační sestavy armády v obraně jsou rozčleňovány do dvou pásem působnosti. První sled odsunuje poškozenou techniku od čáry SPT svazků na prvním pásmu obrany na předem určenou čáru SPT (ASPT) na vzdálenost 60—80 km od předního okraje. Druhý sled evakuačních prostředků odsunuje poškozenou techniku z čáry předem určených ASPT až na čá-

ru hlavních ASPT na vzdálenost 120—150 km od předního okraje prvního pásma obrany.

Armádní evakuační prostředky jsou organicky začleněny do jednoho praporu odsunů tanků (prot) a jedné rotý odsunů automobilní techniky (rost). Obdobně jako v útočné operaci, vyčleňujeme až $\frac{2}{3}$ sil ve prospěch svazků na směr hlavního úderu nepřítele, zbytek sil ve prospěch svazků a útvarů na směr druhého úderu nepřítele.

Část sil a prostředků ponecháme v záloze NTAO—A a rozmístíme v prostorech hlavních ASPT.

Zásady pro členění opravářských prvků soustavy TATZ

Opravářské prostředky rozmísťujeme na 2—4 armádních SPT. Tyto ASPT volíme v takových prostorech, které umožňují nepřetržité opravy v průběhu celé obranné operace, a zpravidla mimo směry útočné činnosti nepřítele. Vyčleněné opravářské prostředky (1. sled opravářských prostředků) ve formě dílenských skupin armády (DS—A) zaujímají předsunutá ASPT na vzdálenost 60—80 km od předního okraje prvního pásma obrany. Opravný fond pro činnost těchto dílenských skupin zabezpečuje 1. sled evakuačních prostředků armády. Hlavní síly opravářských prostředků armády (dvě armádní tankové a automobilní opravny — atao) rozmísťujeme při zadní hranici armádních SPT, tj. na vzdálenost 120—150 km od předního okraje prvního pásma obrany. Opravný fond pro tyto hlavní síly zabezpečuje druhý sled evakuačních prostředků armády, popř. evakuační prostředky svazků, rozmístěných na druhém obranném pásmu armády.

Při bojové činnosti v prvním pásmu obrany armády a možnosti brzkého zahájení bojů o druhé pásmo obrany se dílenské prostředky z předsunutých ASPT na rozkaz NTAO—A přemísťují do hloubky operační sestavy armády až na čáru hlavních ASPT, nebo do plánovaných záložních prostorů ASPT. Při tomto přemístění, spolu s vyprošťovacími skupinami 1. sledu, odsunují veškerý opravný fond za druhé pásmo obrany.

Manévr s armádními sklady TAM

Armádní sklady TAM (AAS, ATS) v průběhu obranné operace jsou trvale umístěny v sestavě PAZ—A a přemísťují se společně s PAZ—A na základě rozkazu ZT—A.

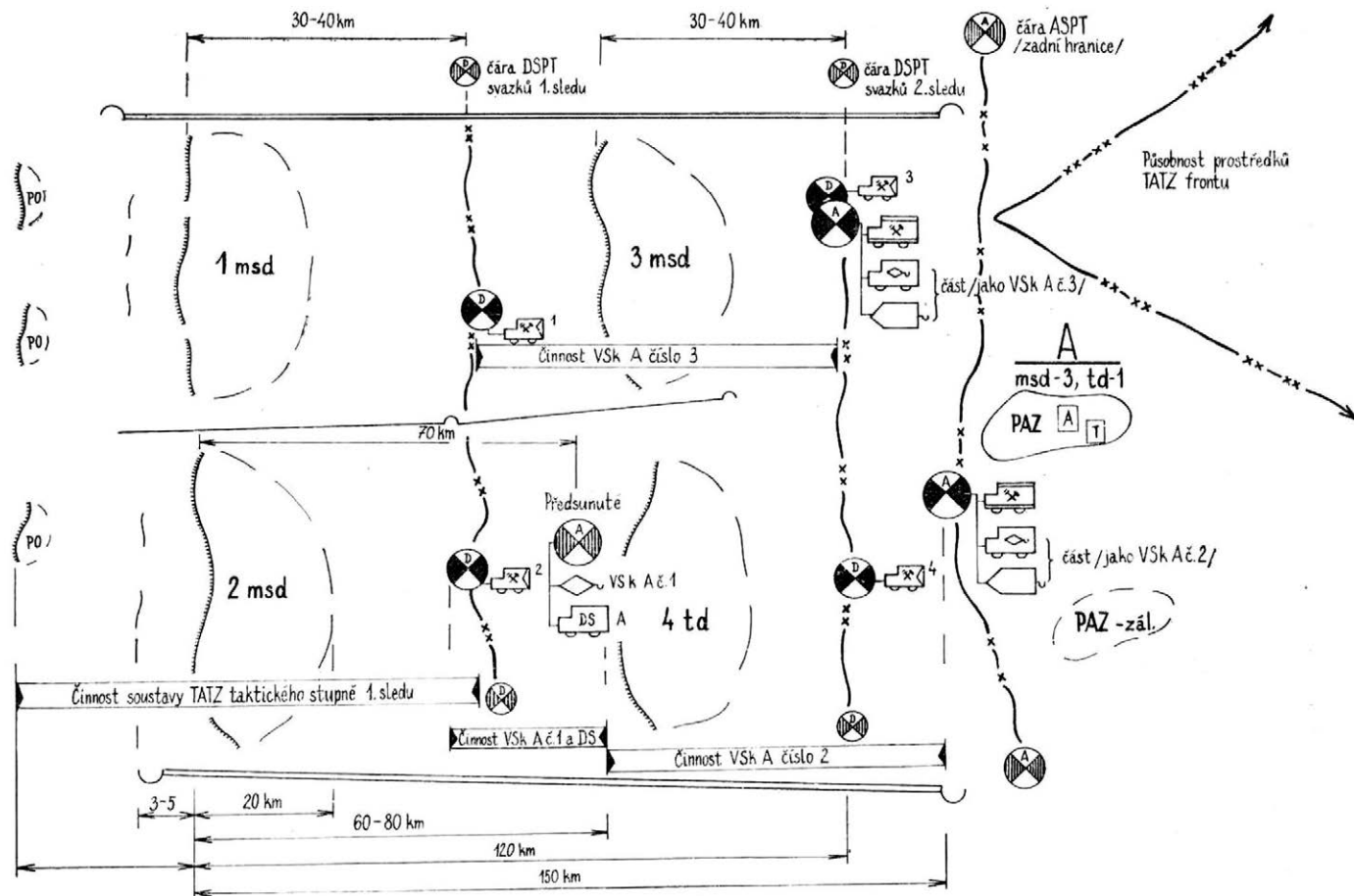
Manévr prostředky TATZ — viz **obr. 3**.

Zásady pro manévr s prostředky TATZ při protiúderu

S cílem rozbít a zničit uskupení vojsk nepřítele, která pronikla do obranného pásma armády, povede armáda protiúder. Úspěch bojové činnosti svazků v protiúderu bude záviset i na přesné organizaci TATZ.

Před vlastním protiúderem vyčleníme ve prospěch těchto svazků potřebné evakuační a opravářské prostředky a to armádní místo technické pomoci (A—MTP) a armádní DVS.

Hlavní formou pomoci svazkům bude vyčlenění sil a prostředků pro armádní MTP. Prostory armádních MTP volíme v blízkosti předpokládaných čar rozvinutí a popř. i na kritických bodech os přesunů na čáru zasazení. Vyčle-

Obr. 3

něné prostředky pro armádní MTP musí tyto prostory zaujmout s dostatečným předstihem, jejich činnost na MTP bude končit v okamžiku likvidace všech vzniklých ztrát, popř. změnou formy jejich činnosti jako armádní DVS. Hlavním cílem těchto opatření je uvolnit kapacitu prostředků taktického stupně k použití až v průběhu armádního protiúderu.

Možnosti podřízení frontového prostředku do sestavy armády v průběhu obranné operace

Do operační sestavy vševojskové armády může být v průběhu obranné operace podřízen dílenský útvar frontu. Tuto podřízenost nechápeme jako pomoc armádě pro běžné opravy a proto nemůžeme řešit manévr a členění frontového prostředku obdobným způsobem jako s organickým útvarem armády.

Frontový prostředek bude zpravidla podřízen v případě, kdy hlavní síly frontu plní úkoly útočné operace a vševojsková armáda, která působí na vedlejším nebo pomocném směru (zpravidla kryje křídlo sestavy frontu), přechází do dočasné nebo dlouhodobé obrany. NTAS frontu proto přidělí této armádě odpovídající dílenské prostředky (zpravidla jeden prapor pro opravy tankové techniky — proprtt, nebo jeden prapor pro opravy automobilů — propra) k posílení dílenské kapacity armády pro střední opravy techniky. Ostatní prostředky TATZ frontu jsou zaměřeny na plnění úkolů TATZ na směrech útočné operace frontu. Soustředování opravného fondu k tomuto frontovému dílenskému prostředku zabezpečuje NTAO—A částí kapacity armádních prostředků, protože armádě v obraně front evakuační útvary (jednotky) nepodřizuje.

Přidělené frontové dílenské prostředky rozmisťujeme na FSPT, které je ráčáře rozmístění hlavních armádních SPT, tj. ve vzdálenosti 120—150 km od předního okraje obrany.

Při přechodu armády do protiúderu nebo útočné operace, přebírají tyto přidělené frontové dílenské prostředky veškerý opravný fond od armády a organické prostředky TATZ armády jsou tak uvolněny pro řešení úkolů TATZ v útočné operaci. Okamžikem předání opravného fondu si front dílenské prostředky převezme zpět do své podřízenosti.